DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 2

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 2)

1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Naz'ın Şehir Defteri

Naz, bu dönem felsefe dersinde edindiği düşünme alışkanlıklarının şehirdeki gündelik hayatına nasıl yansıdığını defterine not etmiştir:

- **(I)** Okula bisikletle mi tramvayla mı gideceğine karar verirken yol süresini, ücreti, güvenliği ve hava koşullarını tek tek tartmış, en güçlü gerekçelere dayanan seçeneği seçmiştir. Mahallesine yeni bir bisiklet yolu açılırsa bu kararı yeniden gözden geçireceğini de not etmiştir.
- **(II)** Bir televizyon programında tanınmış bir otomobil yorumcusu "Bisiklet yolu açılan caddelerde esnaf batar." deyince evdeki herkes bu sözü hemen benimsemiştir. Naz ise yargıyı söyleyenin ününe göre değil gerekçelerine göre tartmış, gerekçeleri yetersiz bulunca yorumcuya katılmamaya kendisi karar vermiştir.
- **(III)** Naz'ın da üyesi olduğu gençlik meclisi, şehrin uç mahallelerinde oturanların merkeze ulaşmak için hem daha uzun yol gittiğini hem de aktarmalar yüzünden daha çok ücret ödediğini tartışmıştır. Meclis, "Ulaşım imkânları herkes için hakkaniyetli midir?" sorusundan yola çıkarak aktarma ücretinin kaldırılmasını belediyeye önermiştir.
- **(IV)** Naz ve arkadaşları her ayın ilk cumartesi günü bir tramvay durağında yolculara "Şehir kimindir?" sorusunu yöneltip açık bir sohbet başlatmıştır. Durakta bekleyen farklı yaşlardan yolcular görüşlerini gerekçeleriyle anlatmış, kendilerine karşı çıkanları sabırla dinlemiştir. Birkaç ay içinde o semtte şehrin sorunlarını komşularla birlikte tartışmak bir alışkanlık hâline gelmiştir.

Her durumda felsefenin bireysel işlevinin mi toplumsal işlevinin mi öne çıktığını aşağıdaki tabloya yazınız. Felsefenin o durumda sağladığı katkıyı adlandırarak durumdaki bir ayrıntıyla gerekçelendiriniz.

Durum	İşlev Türü (4x1 Puan)	Sağlanan Katkı ve Gerekçesi (4x3 Puan)
(I)		
(II)		
(III)		
(IV)		

2. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Pervane

Yurt dışında büyüyen Melis, bu yıl okulun voleybol takımına katılmıştır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- **(I)** Bir maçta Melis, iki hücum oyuncusunun file önünde çapraz koşarak yer değiştirdiği ve rakip bloğu şaşırttığı yeni bir düzen tasarlamıştır. Düzeni önce kendi zihninde kurmuş, ardından arkadaşlarına göstermiştir. Takımda bu hareketin bir adı olmadığından oyuncular, yer değiştirirken çizilen dönen yola benzeterek ona "pervane" demeye başlamıştır.
- **(II)** "Pervane" sözcüğü takımın ortak diline yerleştikten sonra oyuncular bu düzeni maç içinde tek sözcükle çağırabilmiştir. Mola aralarında düzenin zayıf yanlarını konuşmuş, kısa sürede ondan iki yeni çeşitleme geliştirmiştir.
- **(III)** Bir hafta sonra Melis, voleybolla hiç ilgilenmeyen komşusuna maçı anlatırken "İkinci sette iki kez pervane yaptık." demiş; komşusu ise ne demek istediğini hiç anlamamıştır.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Düşünme ile dil arasındaki ilişkinin aşağıdaki iki yönünü gösteren durumu metinden bulunuz. Bulduğunuz durumun bu yönü nasıl gösterdiğini açıklayınız.

İlişkinin Yönü	Bu Yönü Gösteren Durum (2x2 Puan)	Açıklama (2x2 Puan)
Düşünme, dili etkiler.		
Dil, düşünmeyi etkiler.		

2.2. (III) numaralı durumda Melis ile komşusu arasında iletişimin neden kurulamadığını dilin özelliklerinden biriyle ilişkilendirerek açıklayınız. (4 puan)

3. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Maç Sonu Hattı

Yerel bir radyonun spor programında, şehrin basketbol takımının maçından sonra dinleyiciler telefonla yayına bağlanmıştır. Dört dinleyicinin sözleri şöyledir:

- **1. Dinleyici:** "Gelecek hafta finali kesinlikle biz kazanacağız. Neden diye sormayın; bunun hiçbir nedeni yok ama öyle olacak."
- **2. Dinleyici:** "Bora'nın son saniyedeki teması faul değildi. Ama açık konuşayım, aynı temas aynı anda düpedüz bir fauldü. Bence bu iki söz de doğru."
- **3. Dinleyici:** "Son atış için kimi 'sayı geçerli', kimi 'sayı geçersiz' diyor. Bence ikisi de değil; o sayı ne geçerliydi ne de geçersizdi, ikisinin ortasında başka bir şeydi."
- **4. Dinleyici:** "Bora takımın en ağır oyuncusu, tartıda 98 kilo geliyor. Ağır insanlarla da şakalaşılmaz, onlara hep ciddiyetle yaklaşılır. Demek ki soyunma odasında Bora'yla kimse şaka yapmamalı."

Her dinleyicinin sözünde akıl ilkelerinden hangisine aykırı bir düşünme bulunduğunu aşağıdaki tabloya yazınız. Belirlediğiniz ilkenin gerekçesini dinleyicinin sözüyle ilişkilendirerek yazınız.

Dinleyici	Aykırı Düşünülen Akıl İlkesi (4x2 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)
1. Dinleyici		
2. Dinleyici		
3. Dinleyici		
4. Dinleyici		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Parkura Bir Su Sebili

Mahalledeki koşu kulübünün aylık toplantısında söz alan Tuna şu öneriyi sunmuştur:

> *"Kulübümüz haftada dört akşam, ikişer saat sahil yolundaki parkurda koşuyor. Koşu saatlerinde parkurun üzerinde ya da yakınında içme suyu alınabilecek hiçbir yer açık değil. Koşu boyunca terleyerek kaybettiği suyu yerine koyamayan bir koşucunun yorgunluğu artar ve kas krampı yaşama ihtimali yükselir. Kısacası parkurun başlangıcına bir su sebili konulmalıdır."*

Ardından söz alan Kaya öneriye şöyle karşı çıkmıştır:

> *"Parkura yeni kauçuk zemin geçen ay döşendi ve kramp şikâyetleri de tam o aydan beri arttı. Demek ki kramplara susuzluk değil, yeni zemin yol açıyor. Su sebiline hiç gerek yok."*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Tuna'nın argümanını mantıksal yapıya dönüştürünüz. Öncülleri ve sonucu sembolleriyle birlikte aşağıdaki tabloya yazınız.

Sembol	Önerme (4x2 Puan)
P1	
P2	
P3	
C	

4.2. Kaya'nın karşı çıkışında yer alan safsatanın türünü yazınız. Bu akıl yürütmenin neden hatalı olduğunu Kaya'nın sözüyle ilişkilendirerek açıklayınız. (4 puan)

5. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Eski Bir Yüzücünün Defteri

Aras, yıllarca yarışmalara katılmış bir yüzücüdür. Sakatlığının ardından genç sporcuları çalıştırmaya başlamış ve defterine şunları yazmıştır:

> *"**(1) Havuzun suyu, kulvar ipleri, tribündeki alkışlar, bir gün kırmak istediğim rekorun hayali… Kimine dokunabiliyorum kimine dokunamıyorum; ama elle tutulur olsun olmasın, bunların hepsi bir biçimde var. (2) Suyun ılıklığı, mavisi, dalgalanışı ise hep bir şeyin nitelikleri; kendi başlarına ortada duramazlar. Bütün bu niteliklerin dayandığı, kendisi ise hiçbir şeye dayanmadan var olan temel bir şey olmalı.** Öğrencilerime sık sık 'kusursuz kulaç'tan söz ederim. **(3) O kulacı ne ben ne de öğrencilerim gözümüzle gördük, hiçbir yüzücü onu tam olarak atamadı; ama yalnızca düşünerek kavradığımız bu kulaç bence asıl gerçek olandır ve havuzda atılan her kulacı ona ne kadar yaklaştığına göre değerlendiririz. (4) Sakatlandığımda kimse bana bundan sonra ne olacağımı söylemedi. Antrenörlüğü kendim seçtim; her gün bu seçimin arkasında durarak kendimi gerçekleştiriyor, kim olduğumu kendi elimle ortaya koyuyorum."*

Defterin numaralı bölümlerinde varlık felsefesinin dört farklı kavramı anlatılmaktadır. Her bölümün karşıladığı kavramı ve bu kavramı bölümde gösteren ayrıntıyı aşağıdaki tabloya yazınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Bölüm	Kavram (4x2 Puan)	Kavramı Gösteren Ayrıntı ve Gerekçe (4x2 Puan)
(1)		
(2)		
(3)		
(4)		

6. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Sabah Vapurunda

Okula her sabah aynı vapurla giden Efe, Deniz ve Sarp, güvertede şu konuşmayı yapmıştır:

> ***Efe:*** *Gözlerimi kapatsam da iskele, martılar ve karşı kıyıdaki binalar yerinde durmaya devam ediyor. Onlar ben düşündüğüm ya da baktığım için var değiller; gerçekten var oldukları için onları görüyorum. Bence her şeyden önce şunu kabul etmeliyiz: Varlık gerçekten vardır. Bunu kabul etmeden başka hiçbir soruya geçemeyiz.*
>
> ***Deniz:*** *Ben de bu vapura her sabah biniyorum ama hiçbir yolculuk bir öncekinin aynısı değil. Akıntı, ışık, yolcular, kıyıdaki şehir; her şey her an değişiyor. Kalıcı olan bir şey varsa o da bu değişimin hiç durmamasıdır. Yine de değişim gelişigüzel değil; gece gündüzü, mevsimler birbirini belli bir düzen içinde izliyor.*
>
> ***Sarp:*** *Şu anda bedenim bu sırada oturuyor, burada bir yer kaplıyor. Düşüncelerim ise kıyıdaki eski evimizin bahçesinde dolaşıyor; düşünen yanımın ne eni var ne boyu. Bence insan birbirinden ayrı iki şeyden oluşur: yer kaplayan ama düşünmeyen bir beden ile düşünen ama yer kaplamayan bir ruh.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Her yolcunun görüşünün hangi felsefi akıma uygun olduğunu ve o akımın bir temsilcisini aşağıdaki tabloya yazınız.

Yolcu	Akım (3x2 Puan)	Akımın Bir Temsilcisi (3x1 Puan)
Efe		
Deniz		
Sarp		

6.2. Yolculardan birinin görüşü, öteki ikisinin görüşünden farklı bir varlık felsefesi problemine cevap vermektedir. Bu yolcuyu ve cevap verdiği problemi yazınız; seçiminizi yolcunun sözüyle gerekçelendiriniz. (5 puan)

7. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Burkulan Bilek

Alp, basketbol antrenmanında ayak bileğini burkmuştur. Şişen bileğe ne yapılması gerektiğini konuşan üç arkadaşın sözleri şöyledir:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Ilgın: *Bu konuda doğru bilgiye ulaşabiliriz. İnsan zihni doğuştan boş gelir; ne biliyorsak görerek, dokunarak, deneyerek öğreniriz. "Buz şişliği azaltır." sözünün doğru olup olmadığını anlamak için Alp'in bileğine bir beze sarılı buzu yirmi dakika tutup şişliğin gerçekten inip inmediğine bakarız. Söz, bilekte gördüğümüz durumla örtüşüyorsa doğrudur.*

Kuzey: *Ben gözüme güvenmem; şişlik sabah büyük, akşam küçük görünüyor, ışığa göre rengi bile değişiyor. Duyular insanı yanıltır. Doğru bilgiye ulaşmak elbette mümkün ama bunu bakarak değil düşünerek yaparız; duyuların getirdiği hiçbir şeyi düşüncemizin süzgecinden geçirmeden kabul etmem. Bir yargının doğru olup olmadığını, daha önce doğruluğunu kabul ettiğimiz yargılarla çelişip çelişmediğine ve onlarla bir bütün oluşturup oluşturmadığına bakarak anlarız. "Hiçbir değişim nedensiz olmaz." yargısını kabul ediyorsak "Şişlik hiçbir neden olmadan kendiliğinden ortaya çıktı." yargısı onunla çelişir; "Şişliğin bir nedeni vardır, bu nedeni bulmadan doğru tedaviye karar veremeyiz." yargısı ise onunla uyum içindedir.*

Toprak: *Bence ikiniz de boşuna uğraşıyorsunuz. Komşumuz buzun, kuzenim sıcak suyun iyi geldiğini söylüyor; aynı uygulama birine iyi geliyor, ötekine gelmiyor. Gözümüz de aklımız da bizi yanıltabilir ve bu görüşlerden hangisinin doğru olduğuna karar verecek bir ölçüt yok. Bu konuda kesin bir bilgiye ulaşmak mümkün değil; en doğrusu hiçbir yargıda bulunmamak.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7.1. Ilgın ve Kuzey'in bilgi anlayışlarına göre aşağıdaki sorulara verecekleri cevapları tabloya yazınız.

Soru	Ilgın	Kuzey
Doğru bilgi mümkün müdür? (2x1 Puan)		
Bilginin kaynağı nedir? (2x2 Puan)		
Doğruluğun ölçütü nedir? (2x2 Puan)		

7.2. Toprak'ın bilginin imkânı problemi karşısındaki tutumunu adlandırınız ve bu tutumu Toprak'ın sözüyle ilişkilendirerek gerekçelendiriniz. (4 puan)

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	SBAB13. Felsefi Sorgulama; KB2.10. Çıkarım Yapma
2	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	KB2.13. Yapılandırma — KB2.13.SB1. Mevcut olay/konu/durumu inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koymak
3	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
4	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	SBAB14. Felsefi Muhakeme; KB3.3. Eleştirel Düşünme
5	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme; KB2.10. Çıkarım Yapma
6	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama; KB2.7. Karşılaştırma
7	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama; KB2.7. Karşılaştırma

Puanlama Tablosu

1	2.1	2.2	3	4.1	4.2	5	6.1	6.2	7.1	7.2	Toplam
16	8	4	16	8	4	16	9	5	10	4	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: 4 durum x (işlev türü 1 + katkı ve gerekçe 3). Katkı ve gerekçe hücresinde katkının adı 1, durumdaki ayrıntıyla kurulan gerekçe 2 puandır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Beklenen cevap:

Durum	İşlev Türü	Sağlanan Katkı ve Gerekçesi
(I)	Bireysel	Karar alma; en iyi gerekçelerle bir sonuca varma ve bu sonucun değişebileceğini bilme. Naz seçeneklerin gerekçelerini (süre, ücret, güvenlik, hava) tek tek tartıp en güçlüsüne dayanmış, koşullar değişirse (yeni bisiklet yolu) kararını yeniden değerlendirmeye açık olduğunu belirtmiştir.
(II)	Bireysel	Eleştirel düşünme; söylenen her şeyin doğru olmadığını fark edip hangi düşüncenin doğru olduğuna kişinin kendisinin karar vermesi. Naz yargıyı söyleyenin ününe bakarak kabul etmemiş, gerekçelerini sorgulamış ve kararını kendisi vermiştir.
(III)	Toplumsal	Toplumsal eşitsizliklerin azaltılmasına, sosyal adalete katkı sağlama. Meclis, uç mahallelerde oturanların ulaşımda daha çok zaman ve ücret harcamasını "hakkaniyet" sorusuyla sorgulamış ve bu eşitsizliği azaltacak bir öneri (aktarma ücretinin kaldırılması) geliştirmiştir.
(IV)	Toplumsal	Toplumda ortak düşünme kültürünü geliştirme; farklı görüşlerin gerekçeleriyle tartışılmasını ve diyaloğu sağlama. Durakta farklı yaşlardan yolcular bir felsefi soru üzerine birlikte düşünmüş, görüşlerini gerekçelendirmiş ve karşı görüşleri dinlemiştir; zamanla semtte şehrin sorunlarını birlikte tartışma alışkanlığı oluşmuştur.

Kabul edilenler: (I) için "akıl yürütme", "sorunlar karşısında seçenekleri değerlendirme"; (II) için "bireye kendi kararını verme becerisi kazandırma", "akıl yürütme ve sorgulama"; (III) için "kapsayıcı bir toplumun kurulmasına katkı", "dışlanmanın önlenmesi"; (IV) için "toplumda diyalog ve dayanışmayı güçlendirme", "birlikte düşünme alışkanlığını yaygınlaştırma" yanıtları durumla gerekçelendirildiği takdirde tam puan alır.

KISMİ PUAN: Doğru her işlev türü için 1 puan, doğru adlandırılan her katkı için 1 puan, katkıyı durumdaki bir ayrıntıya bağlayan her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe durumu yalnızca tekrar edip katkıyla ilişki kurmuyorsa 1 puan verilir. Katkı doğru adlandırılmamışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). İşlev türü yanlışsa (ör. (IV) için "bireysel") o satırın katkı ve gerekçe hücresi, yazılan katkı durumla doğru ilişkilendirilmiş olsa bile en çok 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört satırın hiçbirinde doğru bir tür ya da katkı yoksa veya yazılanlar felsefenin işlevleriyle ilgisizse 0 puan verilir.

2.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: 2 satır x (durum 2 + açıklama 2).

Beklenen cevap:

İlişkinin Yönü	Bu Yönü Gösteren Durum	Açıklama
Düşünme, dili etkiler.	(I)	Melis yeni hücum düzenini önce zihninde kurmuştur. Ortada bu düşünceyi karşılayan bir sözcük olmadığı için takım "pervane" sözcüğünü bu yeni anlamla kullanmaya başlamıştır. Zihinde oluşan yeni bir düşünce, dile yeni bir kavram kazandırmış ve dili zenginleştirmiştir.
Dil, düşünmeyi etkiler.	(II)	Düzene bir ad verildikten sonra oyuncular onu tek sözcükle çağırabilmiş, zayıf yanlarını konuşabilmiş ve iki yeni çeşitleme üretmiştir. Dil, düşünceyi düzenlemiş, geliştirmiş ve zenginleştirmiştir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Doğru her durum için 2 puan, durumdaki ayrıntıyla kurulmuş doğru her açıklama için 2 puan verilir. Açıklama yalnızca ilişkinin yönünü tekrar edip durumdaki ayrıntıya (düzenin önce zihinde kurulması, adın sonradan verilmesi; tek sözcükle çağırma, çeşitleme geliştirme) bağlanmıyorsa 1 puan verilir. Durum yanlışsa ya da boşsa o satırın açıklamasına puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Aynı durum iki satıra birden yazılırsa yalnızca doğru olduğu satır puan alır.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, iki durum da yanlışsa ya da (III) her iki satıra yazılmışsa 0 puan verilir.

2.2. TAM PUAN (4 PUAN)

Dağılım: dilin özelliği 2 + durumla ilişkilendirme 2.

Beklenen cevap: Dil, toplum üyeleri arasında oluşmuş örtük bir uzlaşma sistemidir; sözcükler, bir topluluğun üzerinde anlaştığı kavramları temsil eden göstergelerdir. "Pervane" sözcüğünün hücum düzeni anlamı yalnızca takım içinde uzlaşılmış bir anlamdır. Bu uzlaşmanın dışında kalan komşu, sözcüğü duyduğunda Melis'in zihnindeki kavrama ulaşamamış; sözcük onun için aynı anlamı taşımadığından iletişim kurulamamıştır.

Kabul edilenler: "Dil toplumsal bir kurumdur, iletişimi ortak anlamlar sağlar." ya da "Dil, kavramları temsil eden göstergeler dizgesidir; gösterge iki tarafta aynı kavramı karşılamadığında anlaşma olmaz." biçimindeki yanıtlar durumla ilişkilendirildiği takdirde tam puan alır.

KISMİ PUAN: Dilin özelliği (toplumsal uzlaşma, toplumsal kurum ya da gösterge dizgesi olma) doğru yazılmış ama Melis'in sözüne ve komşunun durumuna bağlanmamışsa 2 puan verilir. Yalnızca "Komşu sözcüğün anlamını bilmiyordu." denip dilin bir özelliğine değinilmemişse 1 puan verilir.

SIFIR PUAN: Cevap boşsa ya da iletişimin kurulamaması dil ile ilgisiz bir nedene (ör. komşunun dinlememesi) bağlanmışsa 0 puan verilir.

3. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: 4 dinleyici x (ilke 2 + gerekçe 2).

Beklenen cevap:

Dinleyici	Aykırı Düşünülen Akıl İlkesi	Gerekçe
1. Dinleyici	Yeter-sebep ilkesi	Dinleyici finalin kazanılacağı yargısını doğru kabul ediyor ama bunun hiçbir nedeni olmadığını kendisi söylüyor. Yeterli bir neden gösterilmeden hiçbir yargı doğru kabul edilemez.
2. Dinleyici	Çelişmezlik ilkesi	Dinleyici aynı temas için "faul değildi" ve "faul idi" yargılarının ikisinin de aynı anda doğru olduğunu söylüyor. Bir yargı aynı anda hem doğru hem yanlış olamaz.
3. Dinleyici	Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi	Dinleyici sayının ne geçerli ne geçersiz olduğunu, ikisinin dışında üçüncü bir durum bulunduğunu ileri sürüyor. Bir şey ya A'dır ya A değildir; bu ikisinin dışında üçüncü bir seçenek yoktur.
4. Dinleyici	Özdeşlik ilkesi	"Ağır" sözcüğü önce kilo bakımından (98 kilo) kullanılmış, ardından "ciddiyet gerektiren, ağırbaşlı" anlamına kaydırılmıştır. Akıl yürütmede bir terime başta hangi anlam verildiyse sonuna kadar aynı anlamda kullanılmalıdır.

KISMİ PUAN: Doğru her ilke için 2 puan, dinleyicinin sözüne dayanan doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe yalnızca ilkenin tanımını verip sözdeki ifadeye (nedeni olmadığını söylemesi, iki zıt yargıyı birlikte savunması, üçüncü bir durum ileri sürmesi, "ağır" sözcüğünün anlam değiştirmesi) bağlanmıyorsa 1 puan verilir. İlke yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). 2. ve 3.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

dinleyicide çelişmezlik ile üçüncü hâlin imkânsızlığı yer değiştirmişse iki satırın ilke hücresi de puan almaz: 2. dinleyici iki zıt yargıyı birlikte doğru sayar, 3. dinleyici ise iki yargıyı birlikte reddedip üçüncü bir seçenek ileri sürer.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört ilkenin hiçbiri doğru değilse ya da ilke yerine safsata adları yazılmışsa 0 puan verilir.

4.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: 4 önerme x 2.

Beklenen cevap:

Sembol	Önerme
P1	Kulüp haftada dört akşam, ikişer saat sahil yolundaki parkurda koşmaktadır.
P2	Koşu saatlerinde parkurun üzerinde ya da yakınında içme suyu alınabilecek açık bir yer yoktur.
P3	Koşu boyunca terleyerek kaybettiği suyu yerine koyamayan koşucunun yorgunluğu artar ve kas krampı yaşama ihtimali yükselir.
C	Parkurun başlangıcına bir su sebili konulmalıdır.

Öncüllerin P1–P3 arasındaki sırası puanı etkilemez; sonuç C satırına yazılmalıdır. Anlamı koruyan kendi cümleleri kabul edilir.

KISMİ PUAN: Doğru her önerme için 2 puan verilir. Önermenin anlamını değiştirmeyen ama bir bölümünü eksik bırakan yazımda (ör. P3'te yalnızca "Koşucular yorulur." yazılması) 1 puan verilir. Bir öncül C satırına ya da sonuç bir P satırına yazılmışsa o iki satır puan almaz. "Kısacası" sözcüğü sonuç önermesinin parçası olarak yazılırsa puan kesilmez.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, öncül–sonuç ayrımı yapılmamışsa ya da Tuna'nın paragrafı bölünmeden tek satıra yazılmışsa 0 puan verilir.

4.2. TAM PUAN (4 PUAN)

Dağılım: safsata türü 2 + açıklama 2.

Beklenen cevap: Nedensellik hatası. Kaya, kramp şikâyetlerinin yeni zeminin döşendiği aydan beri artmasından yola çıkarak kramplara zeminin yol açtığı sonucuna varmıştır. İki olayın aynı zamanda gerçekleşmesi aralarında neden–sonuç bağı bulunduğunu göstermez; Kaya bu bağı hiçbir kanıt göstermeden yalnızca zamanlamaya dayanarak kurmuş, Tuna'nın gösterdiği nedeni (kaybedilen suyun yerine konamaması) de incelemeden bir kenara itmiştir.

KISMİ PUAN: Tür doğru ama açıklama Kaya'nın sözüne bağlanmadan yalnızca safsatanın tanımıyla yazılmışsa 3 puan verilir. Tür yazılmadan yalnızca "Zemin ile kramp arasındaki bağ kanıtlanmamıştır." gibi doğru bir açıklama yapılmışsa açıklamaya puan verilmez (bağımlı puan kuralı). "Yanlış analoji", "cımbızlama" ya da "popülerliğe başvurma" kabul edilmez: Kaya iki şeyi birbirine benzetmemekte, veri ayıklamamakta ve çoğunluğun görüşüne dayanmamaktadır; hatası, zaman bakımından art arda gelen iki olay arasına neden–sonuç bağı koymaktır.

SIFIR PUAN: Cevap boşsa ya da safsata türü yanlışsa 0 puan verilir.

5. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: 4 bölüm x (kavram 2 + gerekçe 2).

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Beklenen cevap:

Bölüm	Kavram	Kavramı Gösteren Ayrıntı ve Gerekçe
(1)	Varlık	Aras, dokunabildiği su ve iplerle dokunamadığı alkış ve hayali aynı başlık altında toplayıp "hepsi bir biçimde var" demektedir. Somut ve soyut var olan her şey varlıktır.
(2)	Töz	Ilıklık, renk, dalgalanma gibi niteliklerin kendi başlarına var olamadığı; bunların hepsinin, kendisi hiçbir şeye dayanmadan var olan temel bir şeye dayandığı söylenmektedir. Başka bir şeye bağlı olmadan varlığını sürdüren temel varlık tözdür.
(3)	İdea	"Kusursuz kulaç" gözle görülemeyen, hiçbir yüzücünün tam olarak gerçekleştiremediği, yalnızca düşünerek kavranan ve asıl gerçek sayılan bir şeydir; gerçek kulaçlar ona göre ölçülür. Yalnızca düşünme aracılığıyla kavranabilen asıl gerçeklik ideadır.
(4)	Varoluş	Aras, ne olacağını kimsenin belirlemediğini, kendi seçimiyle kendini gerçekleştirdiğini ve kim olduğunu kendisinin ortaya koyduğunu söylemektedir. Bir varlığın kendini gerçekleştirmesi ve özünü ortaya koyması varoluştur.

KISMİ PUAN: Doğru her kavram için 2 puan, bölümdeki ayrıntıyla ilişkilendirilmiş doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe yalnızca kavramın tanımını verip bölümdeki ayrıntıya bağlanmıyorsa 1 puan verilir. Kavram yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Şu yanıtlar kabul edilmez: (1) için "madde" (bölümde elle tutulamayan alkış ve hayal de sayılmaktadır; yer kaplayan fiziksel şey değil, var olan her şey anlatılmaktadır); (2) için "öz" ya da "madde" (bir varlığın kimliğini belirleyen özellikler ya da ağırlığı olan fiziksel şey değil, niteliklerin dayandığı ve kendisi hiçbir şeye dayanmayan temel varlık anlatılmaktadır); (3) için "öz" ya da "fenomen" (bilinçte beliren bir görünüş değil, duyularla değil yalnızca düşünmeyle kavranan asıl gerçeklik anlatılmaktadır); (4) için "öz" ya da "oluş" (bir şeyin meydana gelme süreci değil, insanın kendi seçimiyle kendini gerçekleştirmesi anlatılmaktadır).

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört kavramın hiçbiri doğru değilse ya da varlık felsefesi dışında kavramlar yazılmışsa 0 puan verilir.

6.1. TAM PUAN (9 PUAN)

Dağılım: 3 yolcu x (akım 2 + temsilci 1).

Beklenen cevap:

Yolcu	Akım	Akımın Bir Temsilcisi
Efe	Realizm	Aristoteles
Deniz	Oluş felsefesi	Herakleitos ya da A. N. Whitehead
Sarp	Düalizm	R. Descartes

KISMİ PUAN: Doğru her akım için 2 puan, o akımın doğru her temsilcisi için 1 puan verilir. Akım yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın temsilcisine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Şu yanıtlar kabul edilmez: Efe için "materyalizm" (Efe var olan her şeyin madde olduğunu değil, varlığın kendisinden bağımsız olarak gerçekten var olduğunu savunur); Efe için "fenomenoloji" (Efe varlığı bilincin içinde aramaz, bilinçten bağımsız sayar); Deniz için "nihilizm" (Deniz değişimden yola çıkarak varlığı reddetmez, var olanın sürekli değişim hâlinde

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

olduğunu söyler); Sarp için "idealizm" ya da "materyalizm" (Sarp gerçekliği tek bir türe indirgemez, insanı biri maddi biri maddi olmayan iki ayrı tözle açıklar). Deniz için "Herakleitos" ile birlikte değişimi düzenleyen ilkenin adı ("logos") yazılırsa ayrıca puan verilmez.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa ya da üç akımın hiçbiri doğru değilse 0 puan verilir.

6.2. TAM PUAN (5 PUAN)

Dağılım: yolcu ve problem 2 + gerekçe 3.

Beklenen cevap: Efe'nin görüşü varlığın var olup olmadığı problemine cevap verir. Efe, iskelenin, martıların ve binaların kendisi bakmasa da var olmaya devam ettiğini söyleyerek "Varlık var mıdır?" sorusunu cevaplar ve varlığın gerçekten var olduğunu savunur; bunun kabul edilmesini öteki bütün soruların ön koşulu sayar. Deniz ve Sarp ise varlığın var olduğunu tartışmaya açmadan onun ne olduğunu (sürekli değişen bir oluş; birbirinden ayrı iki töz) açıkladıkları için varlığın ne olduğu problemine cevap verir.

KISMİ PUAN: Yolcu (Efe) ve problem doğru yazılmışsa 2 puan verilir; problem adı soru biçiminde ("Varlık var mıdır?") yazılırsa da kabul edilir. Gerekçe Efe'nin sözüne dayandırılıp öteki iki yolcunun farklı bir probleme (varlığın ne olduğu) cevap verdiği gösterilmişse 3 puan; yalnızca Efe'nin sözüne dayandırılıp öteki yolcularla karşılaştırma yapılmamışsa 2 puan; sözle ilişkilendirilmeden genel bir ifadeyle yazılmışsa 1 puan verilir. Yolcu ya da problem yanlışsa gerekçeye puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Cevap boşsa, Deniz ya da Sarp seçilmişse veya bilgi felsefesinin problemleri (bilginin imkânı, kaynağı, doğruluk ölçütü) yazılmışsa 0 puan verilir.

7.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Dağılım: imkân 2x1 + kaynak 2x2 + doğruluk ölçütü 2x2.

Beklenen cevap:

Soru	Ilgın	Kuzey
Doğru bilgi mümkün müdür?	Mümkündür (dogmatizm).	Mümkündür (dogmatizm).
Bilginin kaynağı nedir?	Duyu ve deney (empirizm): zihin doğuştan boştur, bilgi görme, dokunma ve deneme yoluyla edinilir.	Akıl (rasyonalizm): duyular yanıltıcıdır, doğru bilgiye bakarak değil düşünerek, akıl yoluyla ulaşılır.
Doğruluğun ölçütü nedir?	Uygunluk: bir yargı, ifade ettiği gerçekle (bilekte görülen durumla) uyumluysa doğrudur.	Tutarlılık: bir yargının doğruluğu, daha önce doğru kabul edilmiş yargılarla çelişmemesine ve onlarla bir bütün oluşturmasına dayanır.

KISMİ PUAN: İmkân satırında doğru her hücre için 1 puan verilir. Kaynak satırında akım adı ve kaynak birlikte doğru yazılmışsa 2 puan, yalnızca biri doğru yazılmışsa (ör. yalnızca "akıl" ya da yalnızca "rasyonalizm") yine 2 puan, kaynak ile akım birbiriyle çelişiyorsa (ör. "akıl – empirizm") 1 puan verilir. Ölçüt satırında doğru ölçüt adı için 2 puan, ölçüt adı yazılmadan yalnızca konuşmacının sözü tekrar edilmişse 1 puan verilir. Kuzey için "apaçıklık" kabul edilmez: Kuzey yargının kendiliğinden açık ve kuşkuya yer bırakmayacak

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

biçimde kavrandığını değil, önceden kabul edilmiş yargılarla uyumunu ölçüt almaktadır. Ilgın için "yarar" kabul edilmez: Ilgın uygulamanın işe yarayıp yaramadığına değil, sözün bilekteki durumla örtüşüp örtüşmediğine bakmaktadır.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, hücrelerin hiçbiri doğru değilse ya da cevaplar varlık felsefesinin akımlarıyla (realizm, idealizm vb.) verilmişse 0 puan verilir.

7.2. TAM PUAN (4 PUAN)

Dağılım: tutum 2 + gerekçe 2.

Beklenen cevap: Septisizm (kuşkuculuk). Toprak, aynı uygulamanın kişiden kişiye farklı sonuç verdiğini, duyuların da aklın da insanı yanıltabileceğini ve görüşlerden hangisinin doğru olduğunu belirleyecek bir ölçüt bulunmadığını söylemektedir. Bu nedenle kesin bilgiye ulaşmanın mümkün olmadığını savunup yargıda bulunmaktan kaçınmayı önermektedir.

KISMİ PUAN: Tutum doğru ama gerekçe Toprak'ın sözüne (farklı sonuçlar, yanıltan duyu ve akıl, ölçüt yokluğu, yargıdan kaçınma) bağlanmadan yalnızca tanımla yazılmışsa 3 puan verilir. Tutum yerine yalnızca "Bilgi mümkün değildir." yazılıp gerekçe doğru verilmişse 2 puan verilir. Tutum yanlışsa (ör. "dogmatizm", "empirizm") gerekçeye puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Cevap boşsa ya da Toprak'ın bilginin mümkün olduğunu savunduğu yazılmışsa 0 puan verilir.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif